

KOPPELING

KitKat en kerkverlating

Arie van Es

Heb je dat ook wel eens? Dat je jarenlang met iets bezig bent. Overtuigd van het feit dat je het geweldig goed doet. Tot er een moment komt dat je iemand ontmoet. Iemand die tegen je zegt: “Joh, waar ben jij eigenlijk mee bezig.” Je legt het geduldig uit. De ander komt met vragen, opmerkingen wat hij ervan vindt. En eigenlijk irriteert hij je een beetje. Wat weet hij daar nou van? Hij staat helemaal buiten datgene waar je mee bezig bent. Maar hij zet je wel aan het denken. Het is net of hij van buitenaf je ineens probeert duidelijk te maken, dat wat je doet, niet altijd even handig is. Hij doet iets waar je zelf niet meer toe in staat bent. Van een afstand kijken wat je precies doet, waarom je het doet, op welke manier je dat doet en wat voor nut het precies heeft.

Waar zijn we mee bezig?

Een overspannen ogende trainer loopt al schreeuwend langs de lijn. Hij wil zijn team graag beter laten spelen. Hij is ervan overtuigd dat hij precies weet hoe hij dat moet doen. Hij schreeuwt, beweegt, loopt zo fanatiek, dat het net lijkt of hij binnen niet al te lange tijd helemaal door het lint gaat. Geen oog meer voor zijn omgeving. Geen oog meer voor wat er precies gebeurt. Alleen maar gefixeerd op wat hij in zijn hoofd heeft: het moet anders. In het veld lijkt hij echter geen enkele invloed te hebben. Er gebeurt niet wat hij graag wil bereiken. Dan klinkt opeens: “Hallo regenjas, waar zijn we nu helemaal mee bezig.... Have a break, have a KitKat.”

Een predikant, een aantal kerkenraadsleden, een groep gemeenteleden organiseert van alles en is overal mee bezig om jongeren bij de kerk te houden. De kerkverlating (vooral onder jongeren) neemt in hun ogen onverantwoorde vormen aan. Ze willen er alles aan doen om de jongeren bij de kerk te houden. Jongerensoos, jeugdkerken, discussieavonden, jeugdkampen, niets lijkt te gek. Iedereen lijkt gefixeerd op: het moet allemaal anders. Het moet allemaal beter. In de kerk lijkt het echter geen invloed te hebben. Er gebeurt niet wat iedereen wil bereiken. Tot ook hier opeens klinkt: “Hallo pinguïns, waar zijn we nu helemaal mee bezig.... Have a break, have a ...?”

Een stap terug doen. Afstand nemen. De tijd nemen en rustig kijken waar je mee bezig bent. De KitKat-methode. Dat zou een manier kunnen (moeten?) zijn waarop we als broeders en zusters eens zouden moeten (kunnen?) kijken naar al het werk dat we in de kerk doen. En dan in dit geval naar het werk voor onze jeugd, onze jongeren. We lopen de benen uit onze gereformeerde billen, zijn vreselijk druk bezig, hebben van alles opgezet, maken ons kortom ongelofelijk druk..., maar: waar zijn we nu helemaal mee bezig?

Laat ik bij deze wel direct duidelijk zijn: als je op zoek bent naar oplossingen, naar tips die je kunt gebruiken om direct mee aan de slag te gaan.... Helaas. Ik moet je teleurstellen. Die krijg je niet. Want misschien zou je wel met die tips en oplossingen direct weer gaan organiseren. Gesteld dat ik die oplossingen zou hebben. Want ik heb nog een teleurstellende mededeling: ik heb de tips en de oplossingen helemaal niet. Wel wil ik proberen uit te leggen waar we als gemeente in Hardinxveld mee bezig zijn.

Graag daag ik je als lezer uit om eens van een afstand te kijken. Te kijken naar jezelf, naar je eigen kerk, naar je jongeren. Afstand te nemen en voor jezelf antwoord proberen te vinden op de vragen die eerst beantwoord moeten worden, voordat er wat gedaan gaat worden.

In mijn eigen gemeente

Graag neem ik je als voorbeeld mee naar mijn eigen gemeente, waar we proberen op deze manier naar het hele jeugdwerk, naar het hele gemeentewerk te kijken.

Sinds januari 2000 zijn we Hardinxveld-Giessendam begonnen om op deze KitKat-manier te kijken naar ons Jeugdbeleid. Snel werd duidelijk dat we geen Jeugdbeleid hadden. Dat betekende niet dat er niet veel gebeurde. Er gebeurde heel veel. Er werd ontzettend veel gedaan. Maar het had bij nader onderzoek allemaal weinig met elkaar te maken. Er ontbrak een lijn, een rode draad, een visie. Het oogde allemaal onsamenhangend. Dat onderzoek heeft een jaar geduurd. Alle jongeren en betrokken ouders zijn persoonlijk bevestigd. Alle werkgroepen, jeugdleiders, catecheten. Waar zijn we nu helemaal mee bezig? Het resultaat: een uitvoerig rapport. Een rapport met een verslag van alle bevindingen, maar ook met aanbevelingen.

Niet zomaar aanbevelingen, maar een aantal met zeer vórstrekkende gevolgen. Natuurlijk (!) werd dit rapport uitvoerig besproken op de kerkenraad. Na een intensieve en betrokken bespreking ging de kerkenraad akkoord met de hoofdlijnen van het rapport. Je zou kunnen zeggen dat het goedkeuren door de kerkenraad van dit rapport het startschot is geweest voor heel het nieuwe Jeugdbeleid. De kerkenraad heeft ervoor gekozen om vanuit een heldere visie en missie te gaan werken aan heel het jeugdwerk. Dat betekent kortweg dat alles wat gedaan wordt, een bijdrage moet leveren aan de verwezenlijking van de visie: ‘...ieder hart een woonplaats van Christus.’

Jeugdbeleid Hardinxveld-Giessendam

Visie: Ieder hart een woonplaats van Christus (Ef. 3:14-17a).

Missie: Alle jongeren in de kerk aanzetten tot het geloof in Christus en zijn levensreddende werk. Dit richt zich op vier hoofdactiviteiten:

1. Het aanreiken en overdragen van alle kennis die nodig is om Gods Woord voor ‘waar’ aan te nemen (HC zd. 7).
2. Het motiveren en voorleven van deze kennis, zodat een vast vertrouwen en een grote liefde tot God kan ontstaan (HC zd. 7).
3. Absolute voorwaarde voor het volbrengen van deze missie is de bijstand en de werking van de Heilige Geest (Ef. 3:16; Joh. 3:5). Het bidden om de werking van de Heilige Geest moet een nadrukkelijke plaats krijgen in dit beleid.
4. Invloed uitoefenen op de leefwereld van de jongeren (thuissituatie en recreatie), zodat de resultaten van de genoemde hoofdactiviteiten niet worden bedreigd, maar tot volle ontplooiing kunnen komen.

Met deze nieuwe uitgangspunten is alles waar we in de gemeente mee bezig waren t.a.v. het jeugdwerk, grondig bezien en herzien. En die manier van kijken heeft gevolgen. Laat ik een aantal gevolgen in mijn gemeente eens noemen.

Bij ons in de praktijk

We stopten met de vertrouwde wijze waarop catechese en bijbelstudieverenigingen binnen de gemeente werkten. In plaats daarvan zijn mentorgroepen gestart. Alle jongeren van 11 t/m 17 jaar zijn ingedeeld in kleine groepen. Dat zijn groepen van maximaal tien jongeren (maar liefst minder). Die groepen komen wekelijks bij elkaar. Iedere bijeenkomst duurt minimaal

anderhalf uur. De groepen staan onder leiding van mentoren. Dat zijn broeders en zusters die de gaven hebben (of hebben ontwikkeld via een door de kerk in samenwerking met het toenmalige GVI gegeven cursus¹) om jongeren aan de hand van een leerplan te helpen in hun geloofsgroei.

Dit leerplan moest ontwikkeld worden. Daarvoor is een commissie benoemd die alle te behandelen onderwerpen heeft gerangschikt en uitgewerkt. Dit is op een duidelijke, samenhangende en logische manier gebeurd. Dit leerplan is nu klaar en wordt in de mentorgroepen gebruikt. Het leerplan is belangrijk voor de mentoren en voor de jongeren, en wordt voortdurend bijgewerkt en verbeterd. Op dit moment zijn we bezig de bijbelstudie in het leerplan te verweven.

Uit de geheel nieuwe structuur die opgezet is (met een commissie Jeugdbeleid, diverse werkgroepen), is in ieder geval de jeugdouderling een nieuw fenomeen. Hij heeft als speciale taak toegewezen gekregen het hele jeugdwerk nieuwe stijl op te starten. Dat betekent dat voortdurend de gemeente door deze ambtsdragers (in Hardinxveld zijn het er twee) zijn geïnformeerd, mentoren zijn gezocht, opleidingen zijn verzorgd enz. Na de opstart is de taak van deze ambtsdragers vooral toegespitst op het vlak van ondersteuning van de mentoren, en het aansturen en motiveren van diverse commissies en werkgroepen.

De predikanten zorgen in het geheel voor de inhoudelijke toerusting (leerplan). De jeugdouderlingen zorgen (onder andere) voor de begeleiding van de mentoren. Via wekelijkse mailtjes blijven zij op de hoogte van wat er in de groepen gebeurt. Problemen worden daardoor snel gesignaleerd en zo mogelijk aangepakt. Twee keer per seizoen is er een uitgebreide evaluatie. Door openhartige gesprekken met zowel mentoren als betrokken jongeren motiveren en stimuleren zij het hele jeugdgebied. Steeds met de visie in het hart: '...ieder hart een woonplaats van Christus.'

Waar begin je aan...?

Hallo, waar ben je nou helemaal mee bezig? Je zou toch een artikel schrijven over kerkverlating en jeugd en zo....

Tsja, dat krijg je er dus van als je eenmaal met de KitKat-methode aan het werk gaat. Weet waar je aan begint. Want voor je het weet....

Voor je je als gemeente stort op de kerkverlatende jongeren, is het misschien goed dat je eerst eens kijkt waar je als kerk (als het om jongeren gaat) mee bezig bent.

Want stel je voor dat je de kerkdiensten gaat opleuken, omdat je ervan overtuigd bent dat jongeren daarom de kerk verlaten en bij een gesprek met jongeren blijkt dat helemaal niet de reden te zijn. De echte reden blijkt bijvoorbeeld dat jongeren aanlopen tegen de onechtheid van het geloof van de ouderen. Dan zoek je een oplossing voor een probleem dat niet bestaat en de jongeren krijgen iets aangeboden waar ze niet op zitten te wachten. Stel je voor dat....

Waar ben je nou helemaal mee bezig...!?

---

¹ GVI: nu Steunpunt Gemeenteopbouw.